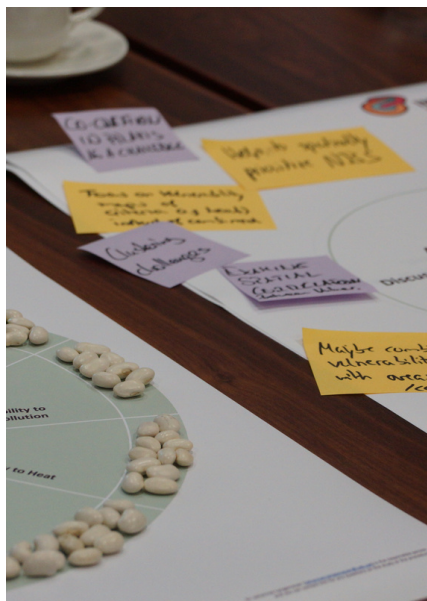

21-22
Września
2022 r.

CITIES TALK NATURE EUROPE: NATURE, PLACES, PEOPLE

KRAKÓW,
POLSKA

WITAMY W KRAKOWIE!

Ponad 50 uczestników na miejscu i online, z gmin i innych organizacji oraz dwa dni pełne dyskusji, wymiany doświadczeń i inspirujących przykładów: w dniach 21-22 września 2022 r. Metropolia Krakowska była gospodarzem pierwszej edycji europejskiego Engagement Event INTERLACE. Konferencja „Cities Talk Nature Europe: Nature, Places, People” miała na celu wzmocnienie wiedzy i wymianę doświadczeń w zakresie wdrażania rozwiązań opartych na przyrodzie. Konferencja była częścią programu **CITIES TALK NATURE** w ramach projektu **INTERLACE**.

Maria Piątkowska i Daniel Wrzosczyk z Biura Stowarzyszenia Metropolia Krakowska otworzyli konferencję, przywitali wszystkich uczestników na miejscu i online oraz przedstawili program dwudniowego spotkania. Podkreślili, że adaptacja do zmian klimatu będzie największym wyzwaniem nadchodzących lat.

DZIEŃ 1 – SESJA PLENARNA

Dlaczego INTERLACE?

INTERLACE wspiera średniej wielkości miasta Ameryki Łacińskiej i Europy w odbudowie naturalnych ekosystemów. **Sandra Naumann**, koordynator projektu INTERLACE z Ecologic Institute, wyjaśniła w jaki sposób odbudowa ekosystemu jest częścią rozwiązania problemu zmian klimatu, zanieczyszczenia powietrza, a także problemów społecznych. W tym celu INTERLACE opracowuje instrumenty zarządzania do wdrażania rozwiązań opartych na przyrodzie i wspiera intensywną wymianę między miastami Ameryki Łacińskiej i Europy.

Zarządzanie zielenią w Krakowie

Łukasz Pawlik, Zastępca Dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, na wielu konkretnych przykładach przedstawił osiągnięcia, perspektywy i wyzwania zarządzania zielenią w Krakowie. Na tereny zielone przeznaczają się dwa procent budżetu miasta. Kraków stawia sobie za cel podwojenie lesistości do 2040 roku - z czterech do ośmiu procent, zagwarantowanie wszystkim mieszkańcom sprawiedliwego i równego dostępu do terenów zielonych oraz łączenie terenów zielonych. Wyzwaniem przy realizacji jest duża powierzchnia zajmowana obecnie przez pojazdy oraz parkingi. Na zakończenie Łukasz Pawlik podkreślił znaczenie edukacji i współpracy z mieszkańcami.

Dyskusja panelowa: Dzielnie się praktycznymi doświadczeniami we wdrażaniu rozwiązań opartych na naturze

Poniżej znajdują się pytania i odpowiedzi, które zadali przedstawiciele trzech europejskich miast INTERLACE **Xavier Romero Hidalgo** z Granollers (Hiszpania), **Max Krombholz** z Chemnitz (Niemcy) i **Daniel Wrzosczyk** ze Stowarzyszenia Metropolia Krakowska (Polska):

1. Z którym rozwiązaniem opartym na przyrodzie w Twoim mieście identyfikujesz się najbardziej i dlaczego?

- **Daniel Wrzosczyk** opowiedział się za terenem zielonym, który zaplanowano pod torami kolejowymi. Jest to przykład tego, jak połączyć zmiany mobilności z adaptacją do klimatu.
- **Xavier Romero Hidalgo** przedstawił renaturyzację obszaru zdegradowanego, który wcześniej był całkowicie zanieczyszczony. Wysypisko, ze względu na różnorodność biologiczną i gospodarkę wodną, zostało przekształcone w mokradło wraz z siecią ścieżek i szlaków, połączone z centrum edukacji ekologicznej.
- **Max Krombholz** utożsamiał się z Auepark, średniej wielkości parkiem w pobliżu centrum Chemnitz, który służy wielu celom, m.in. rekreacji i zapobieganiu wezbraniom wodnym. Ponadto łączy tereny zielone położone w północnej i południowej części.

2. Czy podczas realizacji tych projektów pojawiły się jakieś przeszkody?

- **Max Krombholz** poinformował, że dopiero wysoka woda doprowadziła do decyzji o zagospodarowaniu parkingu w Auepark. Podkreślił, jak ważne jest podjęcie działań przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi.
- **Daniel Wrzosczyk** podkreślił, że wymaga to zupełnie nowego podejścia do zagospodarowania przestrzeni publicznych i wysokich nakładów finansowych, aby dostosować się do nowej rzeczywistości i zmian klimatu.
- **Xavier Romero Hidalgo** podkreślił zalety współpracy ze środowiskiem naukowym w celu przekształcenia zdegradowanych obszarów miejskich w siedlisko o dobrym stanie ekologicznym – na przykład poprzez wspieranie gminy w projektowaniu i monitorowaniu rozwiązań opartych na przyrodzie.

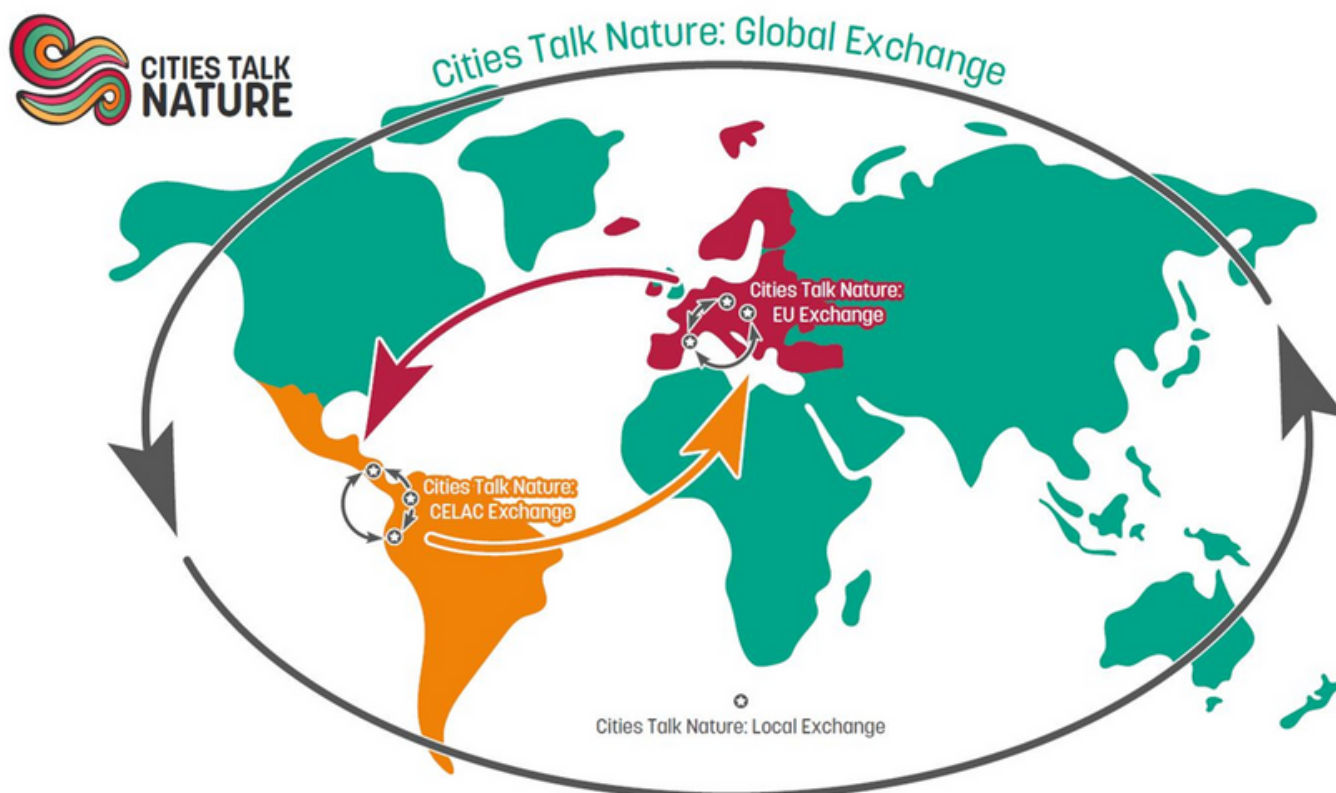
3. W jaki sposób rozwiązania oparte na naturze są obecne w świadomości administracji Twojego miasta?

- **Xavier Romero Hidalgo** wyjaśnił, że w Granollers nie ma osobnego działu rozwiązań opartych na przyrodzie, ale jest dział zajmujący się zieloną infrastrukturą (koncentrujący się na przyrodzie i miejscach, mniej na ludziach). Ma nadzieję, że w przyszłości powstanie grupa robocza ds. rozwiązań opartych na naturze.
- **Max Krombholz** poinformował, że od 2019 r. działa grupa robocza ds. opracowania głównego planu Chemnitz dotyczącego miejskiej przyrody. Jest to przekrojowa grupa robocza, w skład której wchodzi: biuro ochrony środowiska, biuro zieleni i biuro urbanistyki.
- **Daniel Wrzozczyk** odpowiedział, że Metropolia Krakowska współpracuje z forami tematycznymi. Rozwiązania oparte na naturze będą omawiane na nowo utworzonym forum dotyczącym adaptacji i mitygacji zmian klimatycznych.

Dołącz do CITIES TALK NATURE!

CITIES TALK NATURE to społeczność praktyków zajmująca się odtwarzaniem zdegradowanych ekosystemów w miastach Ameryki Łacińskiej, Europy i innych części świata. Jest częścią projektu INTERLACE i współdziela dzięki wyjątkowej sieci współpracy między różnymi miastami w Ameryce Łacińskiej i Europie. CITIES TALK NATURE sprzyja wymianie między miastami, zapewniając dostęp do narzędzi i metod, a także wspierając wspólne działania na rzecz bardziej przyjaznych do życia, integracyjnych i zrównoważonych miast.

Zapraszamy Cię do udziału w naszych **seminariach i wydarzeniach online**, do podpisania **listu intencyjnego**, w którym sygnatariusze wyrażają chęć udziału w regionalnych i globalnych dialogach CITIES TALK NATURE oraz do podzielenia się przykładami dobrych praktyk na **stronie** CITIES TALK NATURE.

DZIEŃ 1 - WARSZTATY

Po przerwie obiadowej uczestnicy mogli pogłębić poranne dyskusje biorąc udział w jednym z czterech warsztatów:

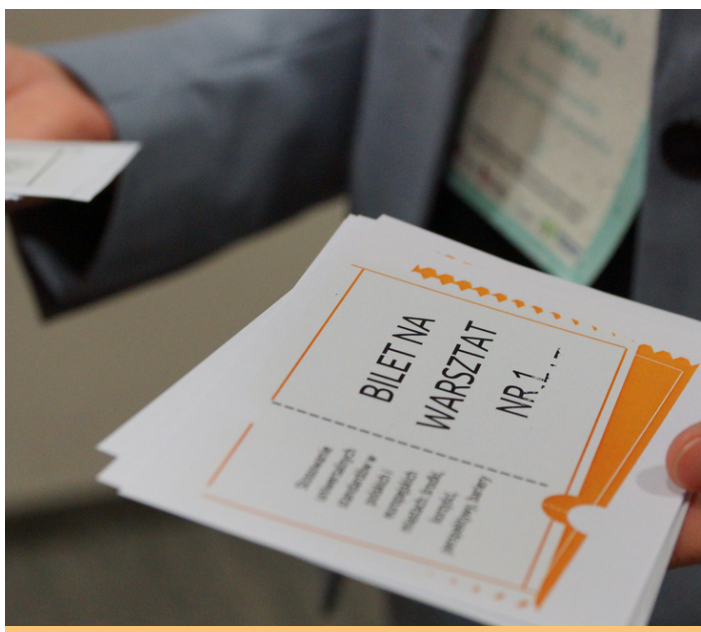
Pierwszy warsztat dotyczył określenia **uniwersalnych standardów utrzymania zieleni miejskiej**. W wyniku audytu, który wykazał brak standardów, wiedzy i działań monitoringowych, Wrocław wraz z innymi miastami, naukowcami i społeczeństwem obywatelskim przystąpił do określenia standardów zieleni miejskiej. Ważnymi celami tego procesu było zebranie wiedzy, użycie zrozumiałego języka oraz stworzenie dokumentu, który można łatwo zastosować w zamówieniach publicznych. Proces ten zaowocował dokumentem określającym sześć standardów (przygotowanie, sadzenie, renowacja darni, pielęgnacja, utrzymanie nawierzchni i bioróżnorodność), które zostały omówione podczas warsztatów.

Na drugim warsztacie naukowcy z Uniwersytetu Autonomicznego w Barcelonie poinformowali o prowadzonej obecnie **ocenie wrażliwości Metropolii Krakowskiej na zmiany klimatyczne**. W ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy zidentyfikowali najważniejsze wyzwania regionu metropolitalnego (takie jak zanieczyszczenie powietrza, wyspy ciepła czy powodzie rzeczne) oraz opracowali konkretne wskaźniki, które można zmapować w terenie. Uwzględniono również aspekty społeczne, takie jak gęstość zaludnienia czy lokalizacja infrastruktury krytycznej. Uczestnicy warsztatów dyskutowali o tym, jak ważyć kryteria oceny.

Trzeci warsztat opierał się na tezie, że kluczowe polityki UE dostrzegają potencjał rozwiązań opartych na przyrodzie i wspierają ich wdrażanie. Wyzwaniem pozostaje jednak przełożenie tego zaangażowania na działania lokalne. Aby wesprzeć **włączanie rozwiązań opartych na przyrodzie do polityki lokalnej**, opracowano **atlas zarządzania miejskiego INTERLACE**. Atlas został zaprezentowany na warsztatach, dzięki czemu uczestnicy poznali kolejne strategiczne narzędzie.

Podczas czwartego warsztatu wymieniono i omówiono doświadczenia **z procesu partycypacyjnego**, który wsparł opracowanie „Kierunków rozwoju i zarządzania obszarami zieleni w Krakowie na lata 2019-2030”, wieloletniej polityki rozwoju. W trzech etapach odbyły się warsztaty konsultacyjne w wielu dzielnicach miejskich w celu identyfikacji wyzwań, priorytetyzacji działań oraz uzyskania informacji zwrotnej i zebrania postulatów.

Poniżej znajdziesz notatki z każdego warsztatu.

Warsztat 1: Zastosowanie uniwersalnych standardów utrzymania zieleni miejskiej w miastach polskich i europejskich: środki, korzyści, perspektywy, bariery

Monika Pęc-Święcicka (Zarząd Zieleni Miejskiej Wrocław), Ilona Gosk (Fundacja Sendzimira)

Główne ustalenia i kwestie omówione na warsztacie

- Standardy to gotowe wytyczne oparte na doświadczeniach i praktyce innych, które pozwalają osobom odpowiedzialnym za dany aspekt na prawidłowe wykonanie zleceń i ich przyjęcie, a kontrahentom na wykonanie ich zgodnie z narzuconymi oczekiwaniami.
- Standardy nie mogą obejmować wszystkich aspektów.
- W Polsce nie stosuje się standardów – w Niemczech i Czechach są one normą.
- Mnożymy broszury i materiały merytoryczne – to zbędne. Jest potrzeba więc każde miasto opracowuje własne standardy, tymczasem warto, żeby te dokumenty były uniwersalne dla wszystkich.
- Analiza ryzyka jest konieczna przy wdrażaniu i opracowywaniu standardów.
- Standardy dotyczą również wykonawców. Prace należy dobierać względem tego, co się dzieje, do sąsiedztwa, do otoczenia. Podobnie sprzęt – zmiana spalinowego na elektryczny.
- Brak odpowiedzialności za zaniedbanie kosztuje dwa razy więcej.
- Koszenie trawy – ważny jest podział na strefy (biocenotyczny).
- Należy stworzyć listy kontrolne do opisu przedmiotu zamówienia oraz do jego odbioru.
- Istnieje wiele problemów organizacyjnych związanych z utrzymaniem zieleni w mieście.

Jak wdrożyć uniwersalne standardy? => wnioski ogólne:

- dobrze jest sporządzić listę wykonawców i harmonogram realizacji konkretnych prac;
- nie tworzyć standardów po to, by na siłę je wdrażać;
- dobre praktyki wkrótce zostaną zaakceptowane w rzeczywistych warunkach;
- każdy spełnia standardy tak, jak chce (dajemy ludziom wolność, wymagamy tylko informacji zwrotnej);
- dobrze jest nawiązywać współpracę z organizacjami pozarządowymi i uczelniami wyższymi.

Warsztat 2: Postęp w planowaniu strategicznym rozwiązań opartych na przyrodzie w Europie: studium przypadku Metropolii Krakowskiej Svea Busse, Johannes Langemeyer (Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie)

Główne ustalenia i kwestie omówione na warsztatach

- Metropolia Krakowska dąży do sprawnego systemu zarządzania przestrzenią.
- Podczas warsztatów przyjrano się bliżej jednemu z aspektów realizacji projektu NTERLACE: kryteriom podatności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (biorąc pod uwagę narażenie, wrażliwość i zdolność adaptacyjną, tam gdzie to możliwe). Kryteria wrażliwości zostały zastosowane do obszaru Metropolii i zwizualizowane na jednej mapie dla każdego kryterium oraz na jednej mapie agregującej wszystkie kryteria razem.
- Problem do rozwiązania dla uczestników warsztatów: na zagregowanej mapie wszystkie kryteria mają dokładnie taką samą wagę. Uczestnicy warsztatów zostali poproszeni o zagranie w „grę w kamyczki”, w której małe grupy uczestników dyskutowały o tym, ile „kamyczków” powinny otrzymać poszczególne kryteria podatności na zagrożenia – im więcej kamyczków, tym większe znaczenie kryterium.
- W jaki sposób można zastosować grę w kamyczki i kryteria podatności na zagrożenia w codziennej pracy?
  - Ważne jest, aby pomyśleć o tym, kto będzie w grupach grających w kamyczki, ponieważ wpłynie to na ostateczny wynik rozgrywki.
  - Spójrz na kombinacje kryteriów podatności na zagrożenia zamiast agregacji wszystkich. Zidentyfikuj przydatne klastry, a następnie zidentyfikuj rozwiązania oparte na naturze, które dotyczą tych klastrów. Na przykład, połączenie danych dotyczących zdrowia i środowiska, tak jak ma to miejsce w Berlinie.
  - Gra do rozegrania z grupą tematyczną Metropolii Krakowskiej pracującą nad kwestiami środowiskowymi w celu udoskonalenia aktualnej mapy przestrzennej.
  - Wnioskiem z warsztatu jest to, że procesy współtworzenia są ważne i powinny być częściej stosowane.

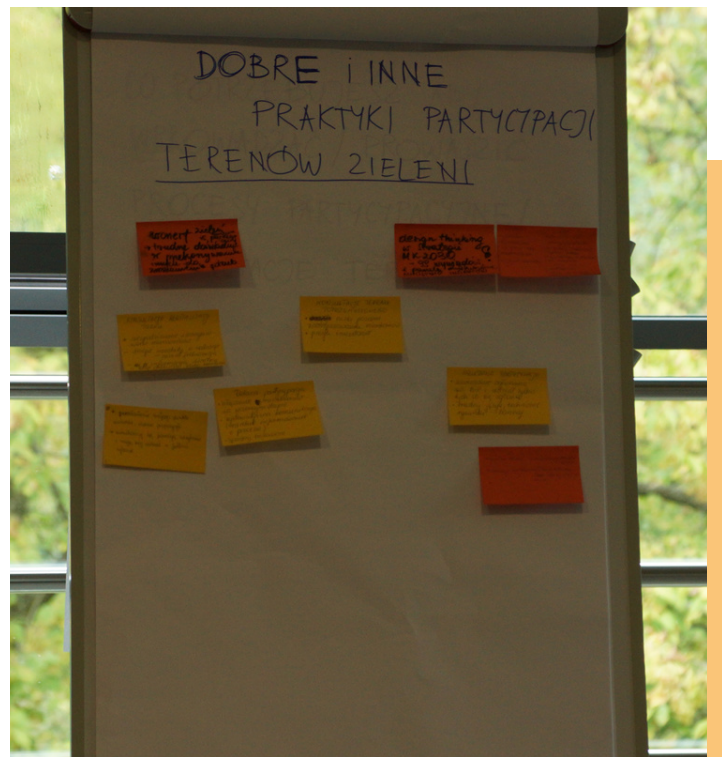
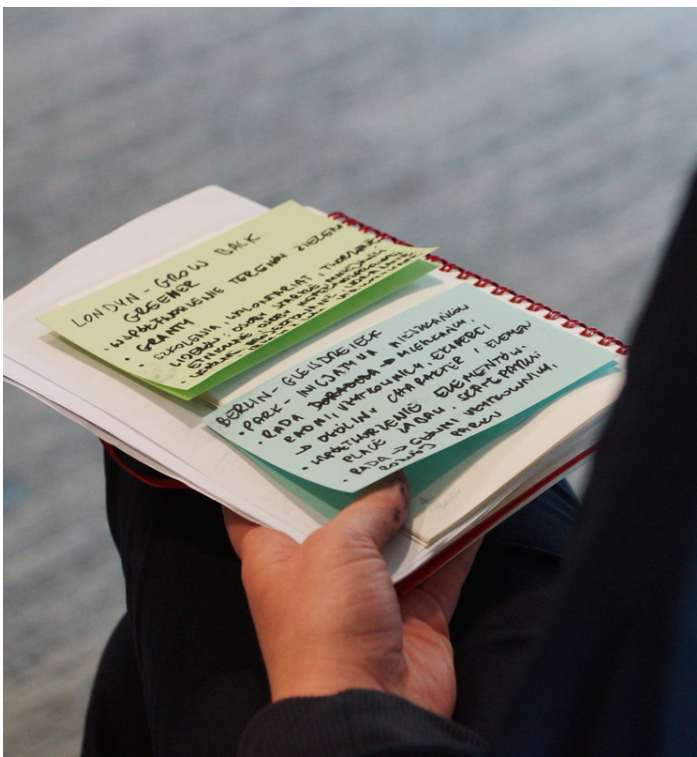

Warsztat 3: Narzędzia strategiczne stosowane w miastach europejskich: stan wiedzy, potrzeby i perspektywy

Natalia Burgoscuevas (Instytut Ekologiczny), Tomasz Bergier (Fundacja Sendzimira)

Główne ustalenia i kwestie omówione na warsztatach

- Po dogłębnym wprowadzeniu do tematu, Natalia Burgoscuevas przedstawiła [Atlas zarządzania miejskiego INTERLACE](#) (ang. Urban Governance Atlas, UGA):
  - UGA to interaktywna, internetowa baza danych, która gromadzi ponad 150 instrumentów polityki miejskiej z UE, Ameryki Łacińskiej i świata;
  - UGA ma na celu inspirowanie działań poprzez badanie przykładów dobrych praktyk w zakresie polityki miejskiej;
  - Przedstawiono cztery rodzaje instrumentów polityki miejskiej: 1) legislacyjne, regulacyjne i strategiczne; 2) ekonomiczne i fiskalne; 3) na podstawie umowy lub współpracy; 4) wiedza, komunikacja i innowacje.
- Następnie zaprezentowano pięć przykładów z UGA:
  - Współpraca publiczno-prywatna aby zapewnić wykorzystanie możliwości związanych z zieloną infrastrukturą w dzielnicach doskonalenia biznesu (ang. Business Improvement Districts, BID) w centrum Londynu
  - Strategia Zielonych Dachów w Hamburgu
  - Przywrócenie rodzimej roślinności i regeneracja gleby, w tym zaangażowanie społeczności, w Bogocie
  - Struktura płatności za usługi ekosystemowe dla kobiet w Kostaryce
  - Parque Lineal Las Vegas w Portoviejo
- W drugiej części warsztatów uczestnicy zebrali własne (istniejące i potrzebne) przykłady instrumentów polityki miejskiej w ramach czterech kategorii UGA i zaprezentowali je pozostałym uczestnikom.

Warsztat 4: **Partycypacja społeczna w miejskim zarządzaniu ekosystemami: najlepsze przykłady z Polski, standardy, potrzeby** Agnieszka Czachowska (Fundacja Sendzimira), Ewa Iwaszuk (Instytut Ekologiczny)

Główne ustalenia i kwestie omówione na warsztatach

- Zaangażowanie różnorodnych grup społecznych od samego początku.
- Proces partycypacyjny nie powinien się kończyć, gdy coś zostanie zbudowane, powinien to być początek procesu.
- Powinniśmy edukować uczestników bez używania trudnej/profesjonalnej terminologii.
- Proces powinien być dobrze zaplanowany i powinniśmy znać wszystkie kolejne kroki.
- Powinniśmy nauczyć się zarządzać konfliktami.
- Każdy powinien się czegoś nauczyć podczas procesu partycypacyjnego.

Pozostałe pytania otwarte

Ludzie, którzy nie mają wyobraźni przestrzennej. Jak możemy z nimi rozmawiać o planach/modelach/aspektach przestrzennych?

Ciekawe cytaty z warsztatów

“W Norwegii radni spotykają się z mieszkańcami w parku. Po prostu siedzą na ławce i czekają, aż ktoś podejdzie i będzie chciał z nimi porozmawiać. W ten sposób poznają potrzeby mieszkańców. Robią tak co tydzień.”

“Czasem rewitalizacja to krok wstecz, a czasem rezygnacja z rewitalizacji to krok do przodu.”

DZIEŃ 2 - WIZYTA STUDYJNA

Drugi dzień upłynął pod znakiem praktycznych doświadczeń: podczas pięciogodzinnej wycieczki uczestnicy konferencji zwiedzili różne tereny zielone na terenie Metropolii Krakowskiej i poznali ich historię, rozwój i funkcje. Wizyty studyjne zaowocowały inspirującą wymianą zdań i zakończyły konferencję.

Odwiedzone miejsca to Park Jordana, Błonia, Park Krakowski, Plac Axentowicza i Park Lotników Polskich w Krakowie oraz Zamek Królewski, Błonia i Rynek Główny w Niepołomicach.

Błonia Niepołomice

Park Lotników Polskich

Park Lotników Polskich

Group photo

Group photo

Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom konferencji „Cities Talk Nature Europe: Nature, Places, People” w Krakowie. Cieszymy się z Państwa aktywnego udziału w warsztatach poświęconych uniwersalnym standardom zieleni miejskiej, rozwiązaniom opartym na naturze, wrażliwości na zmiany klimatu oraz procesom partycypacyjnym. Otrzymaliśmy wiele pozytywnych opinii na temat wizyty studyjnej. Dziękujemy za wymianę myśli i spostrzeżeń. Mamy nadzieję, że udział w konferencji był dla Państwa wartościowy i że udało nawiązać Państwo interesujące kontakty. Było nam niezmiernie miło Państwa gościć. Do zobaczenia na kolejnym wydarzeniu INTERLACE!

Komitet organizacyjny:
Stowarzyszenie Metropolia Krakowska i
Fundacja Sendzimira

CITIES TALK NATURE EUROPE: NATURE, PLACES, PEOPLE

21-22

Września 2022 r.
KRAKÓW, POLSKA

Nagranie z
wydarzenia oraz
wszystkie
prezentacje
dostępne są w
INTERLACE HUB.

**PODSUMOWANIE
KONFERENCJI**
POD REDAKCJĄ CLIMATE
ALLIANCE,
ZDJĘCIA: STOWARZYSZENIE
METROPOLIA KRAKOWSKA I
ECOLOGIC INSTITUTE.

Więcej informacji
o **INTERLACE** i
**CITIES TALK
NATURE.**

Alcaldía de Envigado

Ajuntament Granollers

MAIRIE DE NANTERRE

Climate Alliance

UMS NACIONAL DE GOBIERNO LOCAL

FLACMA

YES
Innovation • Infrastructure • Collaboration

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
ICTA

HUMBOLDT

UNA
UNIVERSIDAD NACIONAL
DE LOS ANDES

FUNDACJA SENDZIMIRA

RESEARCH INSTITUTE
NATURE AND FOREST

tecna:a
MEMBER OF BASQUE RESEARCH
& TECHNOLOGY ALLIANCE

NINA
Norwegian Institute for Nature Research

oppla

WWF